

DATUM
2022-12-16
ERT DATUM
2022-09-15

DIARIENR
2022/188
ER BETECKNING
M2022/01830

Regeringskansliet
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Lokal och regional klimatomställning

Statskontoret har beretts tillfälle att yttra sig över tre rapporter med förslag från Trafikanalys, Tillväxtanalys och Länsstyrelsen i Uppsala län när det gäller underlag till regeringens klimatpolitiska handlingsplan. Vi har behandlat rapporterna samlat och detta remissvar avser förslagen från Länsstyrelsen i Uppsala.

Statskontoret konstaterar att Länsstyrelsen i Uppsala lämnar totalt tio förslag till styrmedel och andra åtgärder till regeringen som syftar till att bidra till den lokala och regionala klimatomställningen. Länsstyrelsens förslag innebär att en organisation, baserad på i stor utsträckning statlig finansiering, för att utveckla klimatarbetet på den regionala och kommunala nivån införs. Vi kommenterar tre av dessa förslag som ligger inom vårt kompetensområde.

- Statskontoret är positivt till förslaget om att myndigheter får ett tydligt och långsiktigt uppdrag att samverka internt och externt (del av förslaget om myndighetslyft).
- Statskontoret är positivt till förslaget om att statistikmyndigheter ska utveckla klimatstatistik och uppföljning på lokal och regional nivå men det behövs överväganden om utgifter för förslaget (del av förslaget om myndighetslyft).
- Statskontoret anser att förslaget om att införa en nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning har för och nackdelar. Det behövs därför ytterligare överväganden i förhållande till relevanta myndigheters uppgifter.

Våra kommentarer presenteras mer utförligt nedan.

Långsiktigt uppdrag till myndigheter om samverkan (del av förslaget om myndighetslyft)

Statskontoret är positivt till Länsstyrelsens förslag att relevanta myndigheter får ett tydligt och långsiktigt uppdrag att samverka internt och externt för att ge ett bättre stöd för kommuners och regioners arbete med klimatomställning. Vi har i

rapporten *Regeringens styrning av tvärsektoriella frågor* (2022), samlat våra erfarenheter av tvärsektoriell styrning. Bland annat framgår att regeringen bör sträva efter att stimulera samverkan mellan myndigheter, och överväga när den behöver styra samverkan mellan myndigheter, och i så fall hur.

Statskontoret lämnar ett förslag till regeringen om instruktionsändringar för ett antal myndigheter i *Regeringens styrning av myndigheterna på klimatområdet* (2022:14). Enligt Statskontorets bedömning kan överväganden om samverkan ingå i det arbete som vi föreslår. Vi förordar att regeringen ger myndigheterna i uppdrag att utreda och föreslå hur en sådan ändring i instruktionen kan se ut för just deras myndighet. I uppdraget bör det ingå att samverka om skrivningarna i Miljömålsrådet med de myndigheter som har fått samma uppdrag. I rapporten föreslår vi också att regeringen ska ställa tydligare krav på myndigheternas samverkan. En möjlighet kan vara att detta framgår av instruktionen alternativt genom särskilda uppdrag.

Statistik behöver utvecklas för den lokala och regionala nivån

Statskontoret är positivt till Länsstyrelsens förslag att statistikmyndigheter får uppdrag att utveckla klimatstatistik och uppföljning på lokal och regional nivå. Men vi anser att det behövs överväganden om utgifterna för förslaget. Vi föreslår i rapporten *Regeringens styrning av myndigheterna på klimatområdet* (2022:14) att regeringen ska ställa tydligare krav på myndigheterna när det gäller att följa upp och utvärdera styrmedel. För att myndigheterna systematiskt ska kunna följa upp och utvärdera styrmedel behöver regeringen också se till att det finns myndigheter som har ansvar för att ta fram och tillhandahålla den statistik som behövs.

Nationell samordnare för Färdplan för kommuners och regioners klimatomställning

Länsstyrelsen föreslår att regeringen tillsätter en nationell samordnare med uppdrag att vara förändringsledare för att öka takten och underlätta för kommunernas och regionernas klimatomställning.

Statskontoret bedömer att det är troligt att det behövs stöd från staten för att genomföra åtgärder för att takten i omställningsarbetet på den regionala och lokala nivån ska öka och bidra till att klimatmålen uppnås. En nationell samordnare kan vara ett sådant stöd. Statskontoret anser dock att det behövs ytterligare överväganden innan en nationell samordnare med det ovannämnda uppdraget inrättas.

Statskontoret har i rapporten *Nationella samordnare – Statlig styrning i otraditionella former?* (2010) sammanställt underlag som visar på för- och nackdelar med att tillsätta en nationell samordnare. En fördel är till exempel att

regeringen genom den nationella samordnaren får ytterligare ett verktyg i sin verktygslåda och därmed kan styra på ett mer mångsidigt sätt. En nackdel är att det kan uppstå komplikationer i förhållandet till myndigheterna inom den ordinarie myndighetsstrukturen. Det behöver således finnas goda skäl för att tillsätta en nationell samordnare.

I regeringens beredning av Länsstyrelsens förslag anser vi att överväganden om vad statliga myndigheter ska göra i förhållande till klimatarbetet i kommuner och regioner bör ingå. Statskontoret konstaterade i *Myndighetsanalys av Myndigheten för delaktighet* (2016:18) att instruktionen är särskilt viktig inom områden där myndigheten ska verka inom ett tvärsektorielt område som omfattar många myndigheter, kommuner och regioner. Som framgått ovan har Statskontoret lämnat förslag som syftar till att få till stånd en långsiktig och mer ändamålsenlig styrning av myndigheterna som bygger på tydliga uppdrag som anges i instruktionen.

Utöver dessa rapporter vill vi nämna att det finns ytterligare underlag om vad som fungerat väl och mindre väl i regeringens styrning av tvärsektorieella frågor i Statskontorets rapport *Regeringens styrning i tvärsektorieella frågor - en studie om erfarenheter och utvecklingsmöjligheter* (2021).

Statskontorets sammantagna bedömning är att om en nationell samordnare inrättas bör också relevanta myndigheternas uppgifter uppmärksammas och vid behov preciseras i förhållande till denne så att det inte uppstår överlapp eller glapp. Alternativt kan myndigheternas uppgifter tillgodose det uppmärksammade behovet av en nationell samordnare.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningscheferna Matilda Ardenfors och Gabriel Brandström samt utredare Lena Sandström, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Lena Sandström